

РЕШЕНИЕ

№ 14790

гр. София, 29.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 37 състав, в
публично заседание на 01.04.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Адриан Янев

при участието на секретаря Йоана Владимирова, като разгледа дело номер **11016** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Производството е образувано по жалба на „Национална електрическа компания“ ЕАД срещу Решение № 3917/11.08.2023 г. на директора на Б. дирекция „Д. район“ за продължаване срока на действие, изменение и поправка на очевидна фактическа грешка на разрешително за водовземане на повърхностен воден обект № 11140144/11.04.2013 г. в ЧАСТТА му от страница 2, абзаци от 4 до 6 и ЧАСТТА на т. 6 от пункт 6 раздел „Предприемане на мерки за опазване на околната среда“. В жалбата се поддържат доводи, че липсват условията за даване на предписание за поставяне на измервателно устройство, тъй като не се отнемат количества вода. Счита, че е налице противоречие с чл. 194а, ал. 2 ЗВ, чл. 56, ал. 1 от наредбата за ползването на повърхностните води и чл. 148, т. 2 от Наредба за техническата експлоатация на електрическите централи и мрежи. Поддържа, че ВЕЦ „Т. 1“ с водохващане на р. Ч. О. не е включена в мярка НУ_10 – Подобряване на режима на оттока и/или определяне на екологичния отток.

Ответната страна – директорът на Б. дирекция „Д. район“, чрез процесуалния си представител, изразява становище за неоснователност на жалбата.

Съдът, след като прецени становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

С решение № 11827 от 04.11.2024 г. по адм. д. № 5624/2024 г. по описа на Върховен административен съд, е отменено решение на АССГ и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на съда за разглеждане на жалбата на „Национална електрическа компания“ (НЕК) ЕАД срещу Решение № 3917/11.08.2023 г. на директора на Б. дирекция „Д. район“ за

продължаване срока на действие, изменение и поправка на очевидна фактическа грешка на разрешително за водовземане на повърхностен воден обект № 11140144/11.04.2013 г. в ЧАСТТА му от страница 2, абзаци от 4 до 6 и в ЧАСТТА на т. 6 от пункт 6 в раздел „Предприемане на мерки за опазване на околната среда“ (в другата част първоинстанционното решение не обжалвано и влезнало в сила).

„НЕК“ ЕАД притежава Разрешително № 11140144/11. 04.2013 г. за водовземане от повърхностен воден обект – река Ч. О. с цел на водовземането - производство на електроенергия с място на ползването ВЕЦ „Т. 1“.

Видно от издаденото разрешително и приложение към него се установява, че в раздел „Предприемане на мерки за опазване на околната среда“ са въведени следните изисквания: 1. Да не нарушава гарантираната хидравлическа непрекъсваемост на реката, неонходима за миграцията на рибите в участъка и за нормалното функциониране на екосистемите в реката; 2. Да не допуска замърсяване на околната среда и водите; 3. Да поддържа проводимостта на речното русло на разстояние 500 м от водовземното съоръжение надолу по течението на реката.

Видно от издаденото разрешително и приложение към него се установява, че в раздел „Условия за действия при повреда на водомерите“ е въведено следното изискване – В дневника за измерване на водните количества, за периода на водовземане без измервателно, но не повече от 30 дни, се отразява максимално разрешеното водно количество – 2000 л/сек.

Със Заявление изх. № ЦУ-24-00-101/30.03.2023 г. и допълнително писмо изх. № ЦУ-24-00-149-2/01.06.2023 г. на „НЕК“ ЕАД е поискано от Б. дирекция „Д. район“ удължаване срока на разрешителното, ведно с изменение на техническите условия по него. Към заявлението са представени мотиви и обосновка на поисканото изменение на разрешителното.

В допълнително писмо изх. № ЦУ-24-00-149-2/01.06.2023 г. и обосновката към него е направено искане за изменение на разрешението в раздел „Условия за действия при повреда на водомерите“ по следния начин: „В дневника за измерване на водните количества, за периода на водовземане без измервателно, но не повече от 30 дни, се отразява водното количество, изчислено чрез специфичен разход на вода за производство на 1 kWh електроенергия (mi/kWh) на база общо произведената електрическа енергия, съгласно режимна таблица. Поддържа се, че в чл. 194, ал. 1, т. 3 ЗВ липсва изискване за начисляване на максимално разрешението водни дебити, като е предвидено да се вземат предвид при определяне на разхода. Счита, че може да се ползва начинът по чл. 56 от Наредбата за ползването на повърхностни води. Счита, че има алтернативен вариант за определяне на водното количество, който може да се ползва за определен период, докато липсва измервателно устройство.

Последвало е издаване на оспорваното Решение № 3917/11.08.2023 г. на директора на Б. дирекция „Д. район“ за продължаване срока на действие, изменение и поправка на очевидна фактическа грешка на разрешително за водовземане на повърхностен воден обект № 11140144/11.04.2013 г., с което на страница 2, абзаци от 4 до 6 е отхвърлено исканото изменение на раздел „Условия за действия при повреда на водомерите“.

Органът е посочил, че заявеното искане за изменение не е възможно, тъй като ВЕЦ „Т. 1“ има техническа възможност за монтиране на средство за измерване, т. е. ВЕЦ „Т. 1“ не попада в обхвата на разпоредбата на чл. 56, ал. 1 на Наредбата за ползването на повърхностни води.

В оспорената т. 6 на Решение № 3917/11.08.2023 г. на директора на Б. дирекция „Д. район“ е променен раздел „Предприемане на мерки за опазване на околната среда“ на раздел „Опазване на водите и околната среда“, като са запазени горепосочените трите точки от разрешението, но са въведени четири допълнителни условия, като само едно от тях се оспорва, а именно по т. 6 - „Да не се извършва водовземане от река Ч. О. при маловодие (когато оттокът при мястото на

водовземане е равен или по – малък от 10 % от средномногогодишното водно количество, или е по – малко от минималното средномесечно водно количество с обезпеченост 95 % в точката на водовземане (мярка с код НУ_10, код на действие НУ_10_5 към ПУРБ 2016-2021 г.).

По делото е изслушано заключение на съдебно – техническа експертиза, което съдът кредитира като обосновано и непротиворечиво.

От заключението се установява, че на обект ВЕЦ „Т. 1“ измерването на употребеното количество вода се извършва чрез ултразвуков дебитомер, като в съдебно заседание се уточнява, че това измервателно устройство е монтирано във връзка други нормативни изисквания. В съдебно заседание изрично се пояснява, че водата не се преработва и няма разход на вода, а само ползване. Уточнява, че обемът на водата не се променя, тъй като впоследствие се влива в река Ч. О., т. е. налице е оборотен цикъл. Отчита единствено минимални загуби (от 0,5 % до 1 %) вода, което по принцип може да се дължи на изпарения или течове, каквито не са открити. Дава мнение, че следва да се ползва специфичен начин на измерване на ползваната вода на база количеството електричество, генерирано в турбините.

При така установените факти, съдът достига до следните правни изводи:

Жалбата е допустима, тъй като е подадена в срок, срещу административен акт, подлежащ на съдебно оспорване, от надлежна страна - адресат на оспорваното предписание и при наличие на правен интерес, тъй като в едната част не се удовлетворява искането, а в друга част се въвежда допълнително условия.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Според чл. 146, вр. чл. 168 АПК съдът следва да провери актът издаден ли е от компетентен орган и в предписаната от закона форма, спазени ли са материалноправните и процесуалноправните разпоредби и съобразен ли е актът с целта на закона.

Производството по изменение и продължаване на издадено разрешително за водовземане и водоползване е регламентирано в Раздел III на Глава четвърта от Закона за водите (чл. 72 и сл.). Съгласно чл. 76 ЗВ решението за изменение на разрешителното или отказът за това, се издава от органа по чл. 52, ал. 1 от ЗВ. Предвид обстоятелството, че случаят не попада в някоя от хипотезите по чл. 52, ал. 1, т. 1 - 3 ЗВ, то издаването на процесното решение е от компетентността на директора на басейновата дирекция (арг. от т. 4 на същата разпоредба), конкретно „Д. район“, с оглед нормата на чл. 152, ал. 1, т. 1 ЗВ във връзка с чл. 5, ал. 1, т. 5 от Правилника за дейността, организацията на работа и състав на басейновите дирекции. Съответно, оспореният акт е издаден от компетентен административен орган в пределите на предоставената му власт.

По отношение на оспорването Решение № 3917/11.08.2023 г. на директора на Б. дирекция „Д. район“ в частта му от страница 2, абзаци от 4 до 6 е налице нарушение на материалния закон, дължащо се на неизясняване на всички релевантни обстоятелства.

Съгласно чл. 194, ал. 1, т. 1, б. „а“ и т. 2 ЗВ за правото на използване на водите се заплащат такса за водовземане от повърхностни води и такса за ползване на воден обект.

Според чл. 194, ал. 2 ЗВ таксата по ал. 1, т. 1, б. „а“ се определя на базата на отнетия обем вода и съответните норми за водопотребление, определени в наредбата по чл. 117а ЗВ, а според чл. 194, ал. 6 ЗВ размерът на таксите по ал. 1, т. 1, начинът и редът за тяхното изчисляване и заплащане се определя с тарифа на Министерския съвет.

В чл. 3, ал. 1 от Тарифата за таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване (Тарифата) е регламентирано, че таксите за водовземане от повърхностни води и от подземни води се определят на базата на отнетия обем вода, целта на ползване на водите и съответните норми за водопотребление съгласно наредбата по чл. 117а ЗВ.

В нормите на чл. 194, ал. 2 ЗВ и чл. 3, ал. 1 от Тарифата е регламентирано, че водещ критерий

при заплащането на таксата за водовземане е отнетият обем вода, отчитайки се целта на ползване на водите. Тези отнети обеми се измерват с измервателни устройства – арг. чл. 194а, ал. 1 от Наредбата.

Съгласно чл. 56, ал. 1 от Наредбата за съществуваща ВЕЦ, за която няма техническа възможност за монтиране на средство за измерване, размерът на ползвания годишен воден обем се определя чрез изчисляване на базата на специфичния разход на вода за производство на 1 kWh (м3/kWh) и общо произведената електрическа енергия. Същият подход е залегнал и в чл. 11, ал. 4 от Тарифата.

В чл. 7, ал. 2 от Тарифата е регламентирано, че в случаите на повреда на измервателните устройства за изчисляване на таксата за водовземане или за замърсяване се вземат разрешените в разрешителното за водовземане или за заустване, или за отвеждане количества.

Налага се извод за регламентиран различен подход за изчисляване на таксата за водовземане, когато липсата на измервателно устройство се дължи на техническа невъзможност или повреда. В първия случай намира приложение чл. 11, ал. 4 от Тарифата, вр. чл. 56 от Наредбата, а при втория – чл. 7, ал. 2 от Тарифата.

В чл. 2, т. 1 и т. 2 от Тарифата са регламентиран нейните цели: 1. осигуряване на приноса на водоползвателите към възстановяване на разходите за водни услуги и 2. осигуряване на икономически стимули за ефективно използване на водите. От заключението на СТЕ се установява за възможността за монтиране на измервателно устройство, но допълнително се установява, че реално липсва разход на вода, т. е. не се отнемат водни обеми, какъвто е основният критерий, заложен в чл. 194, ал. 2 ЗСВ и чл. 3, ал. 1 от Тарифата. Това означава, че фактическото не отговоря на правно регламентирания основен критерий, което налага да се съобразят други обстоятелства. Същевременно чл. 3, ал. 1 от Тарифата въвежда допълнително изискване, а именно на база „целта на ползване на водите“. Систематичното място на чл. 3, ал. 1 от Тарифата е в глава „Общи положения“, при което намира приложение както за чл. 7, ал. 2 от Тарифата, така и за чл. 11, ал. 4 от Тарифата, т. е. отнася се за липсата на измервателно устройство поради техническа невъзможност или повреда.

Не следва да се прилага чл. 7, ал. 2 от Тарифата, според който при изчислението на таксата се взема разрешените в разрешителното за водовземане количества, тъй като по този начин се предполага отнемане на максимални водни обеми (разрешеният обем от 2000 л/сек), а от заключението на експертизата се установи липсата на отнемане на водни обеми от река Ч. О.. Жалбоподателят се поставя в положение да отчита големи водни обеми при липсата на разход на вода. Прилагането на чл. 7, ал. 2 от Тарифата към такова фактическо състояние няма да съответства на основния критерий „отнети водни обеми“ за изчисляване на таксата за водовземане, залегнал в чл. 3, ал. 1 от Тарифата, който поради систематическото място би следвало да се отчита и при приложението на чл. 7, ал. 2 от Тарифата.

Вярно, че в нормите на чл. 56, ал. 1 от Наредбата и чл. 11, ал. 4 от Тарифата посочват случаи на техническа невъзможност за монтиране на измервателно устройство, но същите допълнително регламентирант случаи, отнасящи се за производството на електрическа енергия. По този начин тези норми отчитат „целта на ползване на водите“, а именно за производство на електрическа енергия, който трябва да се вземе под внимание, тъй като мястото на ползването е ВЕЦ „Т. 1“.

Чл. 56, ал. 1 от Наредбата и чл. 11, ал. 4 от Тарифата максимално се доближават до фактическото положение, свързано с липсата на разход на вода и целта на водоползването, при което изчислението следва да е на база специфичния разход на вода за производство на 1 kWh (м3/kWh) и общо произведената електрическа енергия.

Горното налага извод за незаконосъобразност на Решение № 3917/11.08.2023 г. на директора на Б.

дирекция „Д. район“ за продължаване срока на действие, изменение и поправка на очевидна фактическа грешка на разрешително за водовземане на повърхностен воден обект № 11140144/11.04.2013 г. в ЧАСТТА му от страница 2, абзаци от 4 до 6.

Съдът намира, че не са изложени никакви фактически и правни основания по отношение на Решение № 3917/11.08.2023 г. на директора на Б. дирекция „Д. район“ в останалата оспорвана част – т. 6 от пункт 6 раздел „Предприемане на мерки за опазване на околната среда“.

Посочената мярка с код НУ_10, код на действие НУ_10_5 липсва в Плана за управление на речните басейни 2016 – 2021 г. и програмите от мерки към него. Не става ясно в какво се изразява тази мярка и правното основание за прилагане на същата. Не става ясно защо не се прилага актуалния ПУРБ, а се прилага такъв от 2016 – 2021 г. Липсата на изложени мотиви пречатства възможността на съда да извърши адекватен съдебен контрол по отношение на заложеното изискване. Съдът не е длъжен да установява, какви са били съображенията на административния орган, а следва да провери тяхната законосъобразност и правилност. Неизлагането на конкретни мотиви е нарушение на законовото изискване за форма на административния акт, което пречатства осъществяването на контрол за законосъобразност на акта от страна на съда и е самостоятелно основание за неговата отмяна.

Горното води до извод за основателност на жалбата, поради което на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ от АПК следва да се отмени оспорваното решение.

По разностките:

С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 АПК жалбоподателят има право на разноски, които са в размер на 50 лева за държавна такса, 600 лева – за депозит за вещо лице и 100 лева за юрисконсултско възнаграждение, съответстващо на чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ, вр. чл. 37 ЗПрП.

По изложените съображения, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 3917/11.08.2023 г. на директора на Б. дирекция „Д. район“ за продължаване срока на действие, изменение и поправка на очевидна фактическа грешка на разрешително за водовземане на повърхностен воден обект № 11140144/11.04.2013 г. в ЧАСТТА му от страница 2, абзаци от 4 до 6 и ЧАСТТА на т. 6 от пункт 6 раздел „Предприемане на мерки за опазване на околната среда“.

ОСЪЖДА Б. дирекция „Д. район“ да заплати на „Национална електрическа компания“ ЕАД сумата в размер на 750 лева, представляваща направени по делото разноски.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд в 14 – дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: